

Άννα Γαλανού : Ο γραπτός λόγος είναι η μόνη αλήθεια

Γράφει η Ελένη Φουντουλάκη

«Το κάθε κείμενο, η κάθε γραπτή άποψη μπορεί να αλλάξει την σκέψη και την αντίληψη , αλλά και την δράση πολλών ανθρώπων. Αρκεί να είναι τεκμηριωμένο, να υπάρχει λόγος που γράφηκε και να μην ανταγωνίζεται εφήμερα γεγονότα εντυπωσιασμού. Ο γραπτός λόγος είναι η μόνη αλήθεια» λέει στις «διαδρομές» η συγγραφέας Άννα Γαλανού η οποία πρόσφατα βρέθηκε στα Χανιά στο πλαίσιο παρουσίασης του νέου της μυθιστορήματος "Θυσία" που αποτελεί το πρώτο βιβλίο της τριλογίας "Οι δρόμοι της καταιγίδας". Η Ηρακλειώτισσα συγγραφέας "δένει" ιστορικά γεγονότα της περιόδου 1550-1570 με τη μυθοπλασία, συνθέτοντας μια μοναδική ατμόσφαιρα εποχής με "άρωμα" Κρήτης.

Η ιστορία της τριλογίας, αποτέλεσε την αφορμή να μιλήσουμε με την συγγραφέα για το νέο της μυθιστόρημα που αναφέρεται στην κατοχή των Ενετών στην Κρήτη, για το μέλλον του βιβλίου, την σημασία της λογοτεχνίας στην ζωή μας και πολλά άλλα...

Τι υπήρξε η πηγή έμπνευσης για αυτό το ταξίδι σε σοκάκια αλλοτινών καιρών;
Δεν ήταν απλά θέμα έμπνευσης, ήταν επιλογή να γράψω και να αναφερθώ στην συγκεκριμένη εποχή. Η Ενετοκρατούμενη Κρήτη με κατοχή μεγαλύτερη κι από εκείνη των Οθωμανών, (458 χρόνια) είναι μια περίοδος που λογοτεχνικά δεν έχει απασχολήσει ιδιαίτερα. Και όμως ήταν μια πολύ σκληρή εποχή και επέφερε πολλά δεινά στο νησί μας. Πολλά χρόνια πριν διάβασα το βιβλίο του Θεοχάρη Δετοράκη, "Ιστορία της Κρήτης" και έμεινα έκπληκτη όταν διάβασα για την "Ενετοκρατία". Ανατρίχιασα. Μέχρι τότε έβλεπα και θαύμαζα κι εγώ, όπως και πολλοί άλλοι, τα μνημεία, τα κάστρα και τα τείχη που περιζώναν τις Κρητικές πόλεις. Δεν είχα ιδέα πως έγιναν όλα αυτά. Από τότε και μετά η σκέψη που γυρόφερνε στον νου μου, ήταν να γράψω για την κατοχή των Ενετών στην Κρήτη.

Εχετε μεγαλώσει στο Ηράκλειο; Πιστεύετε πως επηρεάζουν οι τόποι το έργο; Τον χαρακτήρα μας;

Σίγουρα μας επηρεάζουν και πολλές φορές καθοδηγούν και την σκέψη μας. Τίποτα δεν είναι τυχαίο. Η Κρήτη έχει υποστεί πολλούς κατακτητές, έχει περάσει πολλές συμφορές, έχει πληγεί από σεισμούς, επιδημίες, σιτοδείες και σφοδρές κουρσάρικες επιδρομές. Όλα αυτά υπάρχουν και κυριαρχούν στο DNA μας και ακόμη κι αν θέλουμε να τα αφήσουμε στην λήθη του παρελθόντος, η ιστορία του νησιού μας είναι τόσο έντονη, όπως και οι μνήμες, κι έτσι κάτι τέτοιο είναι αδύνατον. Ο χαρακτήρας μου έχει διαμορφωθεί από τις προφορικές αφηγήσεις των γεροντότερων, από τα ιστορικά βιβλία που αναφέρονται στην Κρήτη, ακόμη κι από τα μοιρολόγια που γράφτηκαν για την κάθε συμφορά που έχει περάσει και έχει χαράξει εποχές, πόλεις και ανθρώπους.

Γράφετε μυθιστορήματα, διηγήματα, ποίηση, παραμύθια. Γιατί έχει νόημα το να διαβάζουμε λογοτεχνία;

Γράφω όλα τα είδη του πεζού λόγου, ανεξάρτητα με το τι έχει ως τώρα εκδοθεί. Ευτυχώς υπάρχει ένα μεγάλο αναγνωστικό κοινό που με παρακολουθεί από το πρώτο μου βιβλίο, το οποίο, περνώντας τα χρόνια και βλέποντας την συνέπεια που χαρακτηρίζει τα κείμενά μου, μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο.

Έχει μεγάλη σημασία ο κάθε άνθρωπος να διαβάζει εκείνο που τον εκφράζει, όχι απαραίτητα μόνο λογοτεχνία. Επί του συγκεκριμένου όμως, η απάντηση είναι ότι η λογοτεχνία, αρχής γενομένης από τον Όμηρο, τον μεγαλύτερο μυθιστοριογράφο, είναι μια μορφή πεζού λόγου που απευθύνεται σε όλους. Αν το μυθιστόρημα είναι σωστά δομημένο, με καλή χρήση της ελληνικής γλώσσας, ο αναγνώστης μπορεί να εισπράξει πάρα πολλά. Δεν είναι μόνο ο μύθος, είναι ο λόγος, τα συναισθήματα, οι περιγραφές, οι διάλογοι και τόσα άλλα. Ένα καλογραμμένο μυθιστόρημα περιλαμβάνει όλα τα είδη της πεζογραφίας, μηδέ της ποίησης εξαιρουμένης.

Τι μπορεί να κάνει η τέχνη σήμερα; Η γραφή μπορεί ν' αλλάξει τη σκέψη των ανθρώπων και κατά προέκταση τον κόσμο;

Ο γραπτός λόγος είναι ένα ισχυρό όπλο το οποίο ενίοτε προκαλεί εκτός από θαυμασμό και φόβο. «Verba volant, scripta manent» δηλαδή τα λόγια πετούν, αλλά τα γραπτά μένουν. Αν κάνουμε μια προέκταση στο σήμερα, στην εποχή της εικόνας που τρέχει τόσο γρήγορα, θα το επιβεβαιώσουμε απόλυτα. Οι εικόνες έρχονται και παρέχονται, ένα κείμενο όμως ποτέ δεν χάνει την αξία του και χρόνο με το χρόνο αποκτά όλο και περισσότερη σημασία. Το κάθε κείμενο, η κάθε γραπτή άποψη μπορεί να αλλάξει την σκέψη και την αντίληψη, αλλά και την δράση πολλών ανθρώπων. Αρκεί να είναι τεκμηριωμένο, να υπάρχει λόγος που γράφηκε και να μην ανταγωνίζεται εφήμερα γεγονότα εντυπωσιασμού. Ο γραπτός λόγος είναι η μόνη αλήθεια.

Ποια είναι η γνώμη σας για το μέλλον του βιβλίου στην ψηφιακή εποχή;

Υπάρχει ένα φανατικό κοινό που διαβάζει βιβλία. Δεν είναι μικρό, όσο κι αν κάποιοι θέλουν και προσπαθούν να το μειώνουν καθημερινά. Λόγω της οικονομικής κατάστασης μπορεί να μην έχουν όλοι την δυνατότητα ν' αγοράζουν βιβλία, οι αναγνώστες όμως, πάντα βρίσκουν τον τρόπο να διαβάζουν. Αυτό το ξέρω πολύ καλά, τόσο από τις παρουσιάσεις μου, που με χαρά και συγκίνηση βλέπω νέα παιδιά να έρχονται και να τις παρακολουθούν. Το βιβλίο έχει περάσει πολλά δεινά στο παρελθόν. Χιλιάδες τόμοι, βιβλιοθήκες ολόκληρες, κάηκαν κατά καιρούς, όμως το βιβλίο είναι πάντα εκεί, όρθιο. Είμαι αισιόδοξη για την πορεία και το μέλλον του.

Εχετε λάβει, μεταξύ άλλων, δύο σημαντικές διακρίσεις για τη μελέτη σας στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Ποια είναι τα μηνύματα που περνάει μέσα από τα βιβλία του ο Νίκος Καζαντζάκης;

Ο Καζαντζάκης εκτός από σπουδαίος λογοτέχνης, είναι και μεγάλος φιλόσοφος, με πανανθρώπινο πνεύμα. Τίποτε δεν έγραψε τυχαία. Όλα του τα βιβλία έχουν πάρα πολλά μηνύματα. Σαν αγωνιστής της ζωής ο ίδιος, το μήνυμα που διακατέχει όλα του τα κείμενα είναι κι αυτό που προσπαθεί να περάσει. «Αγωνίσου, πολέμα. Απ' όποιο μετερίζι κι αν βρίσκεσαι. Μάθε να διεκδικείς το δίκιο σου, μην υποχωρείς σε πειρασμούς, μειώνουν την ενέργεια και το πνεύμα σου». Κάθε φορά που τον διαβάζω, και το κάνω αρκετά συχνά, πάντα βρίσκω και κάτι καινούριο, που δεν είχα προσέξει. Αυτή είναι η μαγική δύναμη ενός μεγάλου συγγραφέα, που καταφέρνει να μετουσιώνει την ανώτερη πνευματικότητα του σε λέξεις και σε προτροπές, που εξυψώνουν το πνεύμα.

Η “Θυσία” είναι το το πρώτο βιβλίο της τριλογίας “Οι δρόμοι της καταίγδας”. Τι μας επιφυλλάσει η συνέχεια;

Ο υπέρτιπλος της τριλογίας “Δρόμοι της Καταιγίδας”, δεν είναι τυχαίος. Η ιστορία του α' βιβλίου “Θυσία” συνεχίζεται σε όλες τις πόλεις της Κρήτης, διασχίζει την Μεσόγειο και φθάνει στην Μπαρμπαριά, την Αδριατική και προσαράζει στην Βενετία, το Αιγαίο και φθάνει στην Κωνσταντινούπολη και στα δυο επόμενα βιβλία της τριλογίας, υπάρχουν κι άλλοι δύσβατοι και ματωμένοι δρόμοι που οι ήρωες καλούνται να περπατήσουν.